



EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání



Závěrečná sebehodnotící zpráva příjemců MAP

Závěrečná vnitřní evaluace projektů MAP podpořených z Prioritní osy 3 OP VVV

Název projektu: Sdílené radosti a strasti škol ze správního obvodu ORP Český Brod, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_005/0000148

Jména autorů z realizačního týmu projektu:

Příjemce: Ing. Jiřina Soukupová, Ing. Miloslava Tůmová

Partner: Mgr. Miloslav Oliva, Mgr. Bc. Jana Tůmová

Období: 1. 1. 2016 až 31. 8. 2017

1. Vznik projektu a jeho vývoj

1.1 Co kromě finanční motivace bylo hlavním impulsem k našemu zapojení se do projektu MAP?

Hlavním impulsem k zapojení do projektu MAP bylo udržení získaných výsledků z projektu Sdílené radosti a strasti základních škol ORP Český Brod, reg. č. CZ.1.07/1.1.00/46.0008, který byl podpořen na základě výzvy č. 46 OP VK. Především nám šlo o:

- **udržení získaných odborně vzdělaných pracovníků** na pozicích školních asistentů, logopedů, psychologů a speciálních pedagogů v období před možností čerpat na financování těchto pozic ve školách ze „Šablon“,
- **pokračování setkávání ředitelů** škol a prohlubování jejich neformálních vazeb pro předávání si praktických zkušeností,
- **větší zapojení ostatních aktérů vzdělávání** do diskuse okolo vzdělávání,
- **možnost pořádání dalšího ročníku letní školy pedagogů.**

1.1 Jaká byla naše původní představa o budování partnerství a jak se rozšířila/vyvinula/pozměnila v průběhu realizace, případně co k tomu vedlo?

Původně jsme se domnívali, že zapojení MŠ do projektu bude mít obdobný průběh jako spolupráce se ZŠ. Vzhledem k velkému počtu malých MŠ, složitější dopravní dostupnosti a vyšší vytíženosti jejich ředitelek pedagogickou činností oproti jejich kolegům ze ZŠ je proces nastavení vzájemné spolupráce pomalejší. Po ukončení etapy sdílených logopedů a psychologů

v počáteční fázi projektu byla motivace MŠ k dalšímu setkávání nižší. Účast ředitelek MŠ se z původní maximální účasti 67 % snížila až na minimální 20 %. (Účast ředitelů ZŠ nikdy neklesla pod 75 %). Na druhou stranu se nám dařilo vzhledem k menším kolektivům lépe oslovit přímo učitelky jednotlivých MŠ, které se účastnily vzdělávacích seminářů. V zapojování NNO stále převažuje proaktivnější přístup ze strany realizačního týmu.

2. Uspořádání účastníků v projektu, jeho vedení a klíčoví aktéři

2.1 Podle jakých kritérií jsme vybírali partnery do projektu MAP a proč? Postupovali bychom nyní stejně? Co bychom nyní změnili, pokud bychom začínali znovu?

Vznik partnerství a realizaci projektu pozitivně ovlivnila zkušenost s projektem uskutečněným v letech 2014 -2015 Sdílené radosti a strasti základních škol v ORP Český Brod. Díky tomuto projektu byla vytvořena základní struktura spolupracujících partnerů, na kterou se navázalo v projektu MAP.

S možností zapojit se do projektu byly osloveny všechny mateřské, základní a střední školy z území ORP Český Brod. Rovněž byly osloveny všechny neziskové organizace, jejichž činnost se týká výchovy a vzdělávání dětí. Prostřednictvím školských rad a sdružení rodičů byli hledáni potenciální zástupci skupiny rodičů.

Všichni potenciální zájemci o partnerství byli pozváni na úvodní setkání ŘV, kde byli seznámeni s obsahem projektu a rolí ŘV. Všichni mohli vyjádřit svá očekávání od realizace projektu. Podařilo se sestavit ŘV s proporčním zastoupením všech zájmových partnerů o celkové počtu 26 členů.

Zapojení do projektu bylo postaveno na principu dobrovolnosti, zájmu o problematiku a otevřené komunikaci. Tento postup by byl zvolen znovu. Nicméně bychom prosazovali, aby práce členů ŘV byla oceněna.

Negativně vnímáme skutečnost, že systémový projekt Strategické řízení a plánování ve školách, který měl být metodickým vodítkem pro realizaci MAP, byl zahájen s výrazným zpožděním. V důsledku této skutečnosti jsme postrádali informace potřebné pro tvorbu jednotlivých výstupů.

2.2 Bylo nastavení z pohledu kompetencí a odpovědnosti v platformách optimální a proč?

Na začátku realizace projektu byly vytvořeny dvě odborné platformy mateřských škol a základních škol. Žádná z platforem neměla odpovědnost jako celek, byla využívána odpovědnost a kompetentnost jednotlivých osob jako statutárních zástupců jednotlivých škol při formulaci aktivit jednotlivých škol.

Kompetence ŘV byly nastaveny v souladu s Postupy MAP, zde však vnímáme slabou stránku. Postupy MAP předpokládaly „vysoké nasazení“ členů ŘV, to však nebylo dosažitelné, vzhledem k tomu, že členové ŘV pracovali pouze na dobrovolné bázi.

2.3 Jaké bylo odborné zajištění diskusních platforem a na jakém základě jsme vybírali odborníky?

Vybraná jednání odborných platforem, zejména ta, na kterých se řešily klíčové výstupy projektu MAP (SWOT 3 analýza, nastavení priorit ve Strategickém rámci, návrh opatření v Akčním plánu) byla facilitována nezávislou konzultantkou, odbornicí na strategické plánování. Jednání byla díky facilitaci nestranná, efektivní a umožňovala účastníkům se pouze soustředit na řešení. Facilitátor byl odpovědný za reálnost a efektivnost jednání všech zúčastněných.

Odborníci byli voleni na základě ověřených zkušeností realizačního týmu a také na základě sdílení zkušeností s realizací projektu v jiných ORP ve Středočeském kraji. Rovněž byly využívány informace ze setkání realizátorů MAP pořádané NIDV v Praze a zjišťována zpětná vazba od účastníků.

2.4 Jaké byly rezervy v souvislosti se zajišťováním odborníků? Jaké změny jsme v tomto ohledu provedli?

Nezaznamenali jsme žádné rezervy, pokud jde o zajišťování odborníků. Rezervy spíše vnímáme v zajištění kontinuity pokračování projektu. Během realizace prvního projektu se vybudoval tým, který získal odbornost a zkušenosti v oblasti vzdělávání a je obtížné ho udržet do pokračování navazujícího projektu, kterým by bylo možné realizovat opatření navržená v ročním akčním plánu.

3. Aktivita projektu

3.1 Jakým způsobem v současné době probíhá setkávání „členů“ MAP (periodicita, forma, kdo moderuje)?

V rámci projektu byly založeny odborné platformy zástupců mateřských škol a zástupců základních škol. Zástupci mateřských škol se sešli celkem 11x, zástupci základních škol 7x, společné setkání obou platforem proběhlo také 7x. Mimo to se 2x sešla pracovní skupina rodičů.

Setkávání MŠ nebo ZŠ probíhalo vždy na jedné škole v území ORP, aby se mohli ostatní zástupci škol seznámit s prostředím, vybavením a fungováním školy a získat případnou inspiraci pro vlastní školu.

Setkání škol byla vedena projektovou manažerkou za spolupráce jednotlivých členů realizačního týmu. Jednání, jejichž hlavním cílem bylo zpracování analytické a návrhové části MAP, byla facilitována odbornou konzultantkou pro strategické plánování PhDr. Alenou Bauerovou.

Řídící výbor (dále ŘV) má celkem 26 členů, během 18 měsíců trvání projektu se sešel celkem 7x, mimo to 3x hlasoval per rollam. Účast byla vždy nad 50 %.

Dále byla uspořádána 3 setkání starostů s cílem informovat je o postupu projektu a získat od nich zpětnou vazbu.

3.2 Co se nám osvědčilo a proč? Co naopak nefunguje a proč?

Aktivity, které se při tvorbě MAP osvědčily:

- setkávání ředitelek MŠ
- setkávání ředitelů ZŠ
- setkávání rodičů v rámci „inspirativní kavárny“
- letní škola pedagogů
- přednášky/semináře odborníků

Aktivity, které se při tvorbě MAP neosvědčily:

- setkání starostů – nízká účast,
- bylo by třeba intenzivnější zapojení neziskových organizací. Na území fungují neziskové organizace, které nabízejí volnočasové aktivity nebo působí jako rodičovská centra. Tyto organizace jsou většinou angažovány v jiných projektech a na participaci v projektu MAP nemají časové kapacity.
- ředitelé škol připomínají špatnou dopravní dostupnost z menších obcí na setkání ředitelů ve školách v jiných malých obcích.
- vyšší účasti pedagogických pracovníků také brání jejich špatná zastupitelnost zvláště v malotřídních školách a v MŠ

3.3 Co jsme podnikli pro zlepšení

S cílem intenzivnějšího zapojení rodičů začaly být pořádány tzv. inspirativní rodičovské kavárny. Celkem jsme uspořádali čtyři setkání s účastí od 30 do 140 osob. Rodiče byli také zapojeni formou dotazníkového šetření, kterého se zúčastnilo více než 300 rodičů.

Na setkání ředitelů ZŠ a MŠ jsme zvali další odborné hosty. Nabídka výjezdního setkání inspirovaná zkušeností z MAP Nymburk se nesešla se zájmem ze strany ředitelů škol.

Pro přihlašování účastníků letní školy pedagogů jsme použili elektronický formulář, vlastní program jsme začali připravovat od ledna 2017.

3.4 Co se nám v projektu podařilo vytvořit, na co jsme hrdí a z čeho by se mohli inspirovat ostatní?

- letní škola pedagogů - více viz kapitola 5, při tvorbě ročního akčního plánu získala 2. nejvyšší počet preferenčních hlasů (na 1. místě bylo zachování společného setkávání aktérů vzdělávání ve správním obvodu ORP),
- screening školní zralosti dětí z MŠ ve spolupráci s PPP v Českém Brodě,
- rodičovské inspirativní kavárny.

3.5 Jaké aktivity byly v projektu nejpřínosnější a proč?

Jako nejpřínosnější byly hodnoceny aktivity realizující v období ledna až srpna 2016 opatření Lokální strategie rozvoje školství, která spočívala v možnosti **využití školních asistentů, sdílených logopedů a psychologů v jednotlivých školách**. Možnosti „Šablon“ je bohužel plně nenahradily.

Dále byly pozitivně hodnoceny společné **vzdělávací semináře**, zvláště letní školy pedagogů, které kromě zajímavého odborného obsahu nabídla možnost i výběru jednotlivých seminářů, možnost denního dojíždění pro účastníky a zároveň setkání s kolegy z regionu v době prázdnin.

4 Výstupy, očekávané výsledky

4.1 Jaké byly původně plánované a jaké jsou v tuto chvíli reálné výstupy z projektu MAP?

Výstupy projektu jsou:

- Dohoda o prioritách tzv. **Strategický rámec MAP do roku 2023**, který byl schválen Řídícím výborem 16. června 2016, a který byl následně aktualizován 3.3.2017 a 31.8.2017.
- Dohoda o vzájemné spolupráci v oblasti rozvoje výchovy a vzdělávání v SO ORP Český Brod, která byla schválena v zastupitelstvech obcí v období do října 2016 do února 2017
- dokument **Místní akční plán výchovy a vzdělávání ve správním obvodu ORP Český Brod**, schválený Řídícím výborem 31. srpna 2017 a následně projednaný během září až října 2017 ve všech relevantních zastupitelstvech obcí, tj. těch které jsou zřizovateli MŠ nebo ZŠ; součástí tohoto dokumentu je i **roční akční plán** na rok 2018, který obsahuje 11 konkrétních aktivit

Všechny plánované výstupy se podařilo splnit.

4.2 Co jsme vytvořili nebo jak jsme projektem ovlivnili své okolí, aniž bychom to předem plánovali?

- vzbuzení většího zájmu o vzdělávání ze strany rodičovské veřejnosti => kavárny, přednášky odborníků

- zájem o vlastní odborné vzdělávání učitelské veřejnosti => značný zájem o 2 letní školy pro pedagogy v r. 2016 a 2017
- zvyšující se zájem samospráv obcí – zřizovatelů škol o to, jaké měly školy, díky projektu MAP, možnosti v zejména oblasti řešení klíčových úkolů škol (gramotnosti, inkluze, polytechnické vzdělávání apod.)

4.3 Které nastavení/formáty komunikace se v našem území ukázaly jako nejlepší a proč?

Nejvhodnější formou komunikace se ukázala kombinace vícero variant. Pozvánky na setkání, podklady pro jednání, aj. byly zasílány emailem.

Pro další informace o projektu pro zřizovatele, školy a širokou veřejnost byly zřízeny webové stránky, na kterých jsou umístěné:

- veškeré informace z projektu včetně fotografií z proběhlých setkání se zřizovateli, členy Řídícího výboru, školami, veřejností atd.,
- vyhodnocení dotazníků spokojenosti rodičů se vzděláváním,
- informace o strategických dokumentech ve vzdělávání
- odkazy na jednotlivé školy
- inspiromat a mnoho jiného.

Informace jsou k nalezení na <http://skoly-orp-cb.eu/>.

Kromě emailové komunikace byla hojně využívána telefonická komunikace, a to jak v podobě SMS zpráv, tak telefonního hovoru. SMS zprávy byly nejčastěji využívány pro potvrzení účasti na jednání, neboť účastníky tato forma komunikace příliš nezatěžovala a byli schopni v krátké době reagovat.

Osobní komunikace byla základem společných setkání Řídícího výboru, zástupců ZŠ a MŠ. Největším úskalím byla časová vytíženost účastníků, která limitovala jejich účast na jednotlivých aktivitách. Pro jednání Řídícího výboru byla třikrát využita možnost projednání per rollam (korespondenčně).

4.4 Která nastavení/formáty komunikace bychom ve svém území naopak již nevolili a z jakého důvodu?

Ne zcela vhodným prostředkem komunikace bylo předávání informací emailem ředitelům škol a jejich následné předání pedagogům. Vhodnější způsob je osobní setkání s ředitelem a dále kontaktování pedagogů napřímo.

4.5 V čem náš projekt dokázal změnit okolí nebo chování lidí?

Ředitelé škol, ale i jejich učitelé k sobě opět „našli cestu“, na kterou byli zvyklí ještě z doby existence školských úřadů či metodických středisek.

Výměna zkušeností tak probíhala de facto na všech projektových akcích, kde účastníci nejvíce ocenili právě možnost vzájemného sdílení a získání příkladů dobré praxe a ochotu podělit se o své zkušenosti.

4.6 Jak budou fungovat vytvořená partnerství po skončení projektu, a to i s ohledem na celkovou organizaci (finanční, lidské zdroje, motivaci ke kooperaci apod.)? Jakých změn je případně potřeba pro udržení ideje projektu i po skončení podpory z OP VVV?

Pro udržení partnerství po skončení projektu bude nutné kontinuální zapojení zřizovatelů, ředitelů škol a „leaderů“ z jednotlivých škol. K tomuto by měla přispět (v případě úspěchu) realizace projektů MAP II a „Prožitkové učení v Pošembeří“, který se chce soustředit na propojení formálního a neformálního vzdělávání prostřednictvím nově vzniklých 21 vzdělávacích modulů/ projektů.

Zásadní změnou by zejména dle přání zástupců škol bylo zřízení role koordinátora spolupráce škol (tzv. „školák“) v rámci ORP Český Brod, který by byl financován ideálně z národních či krajských zdrojů.

5 Dodatečné informace

Vzdělávací aktivity projektu

V prvním pololetí roku 2016 proběhl seminář Mgr. Jiřiny Bednářové na téma Školní zralost a zápis do školy. Pravidelně začaly vzdělávací aktivity probíhat v souladu s harmonogramem projektu od začátku školního roku 2016/2017.

Podzimní blok začal sportovním odpolednem, kde měli učitelé ZŠ a vychovatelky školní družiny možnost získat od trenérů a fyzioterapeutů informace, jak vést děti k pohybu, jak správně provádět základní cviky.

V rámci rozvoje polytechnické výchovy na druhém stupni základních škol byl uspořádán praktický seminář seznamující s programem vytvořeným Technickou ligou mládeže, jehož součástí je sestavení bezmotorového vozíku „cadetcar“ v rámci pracovního vyučování nebo kroužku technických činností a následné zapojení tvůrců i jejich díla do celonárodní soutěže.

Pro pedagogy z mateřských škol a prvního stupně základních škol se s cílem podpořit rozvoj polytechnické výchovy uspořádaly 4 kreativní dílny. Podzimní košíkářská dílna byla věnována drobným výrobkům z pedigu a proutí, které je možné vyrábět s dětmi ve škole. Předvánoční tvořivá dílna byla zaměřeně především na jednoduché výrobky z papíru. Jarní kreativní dílna byla inspirována Velikonocemi, poslední dílna z tohoto cyklu byla věnována různým způsobům tisku na textil.

S cílem podpořit čtenářskou gramotnost na základních školách se konal seminář Čtenářské dílny pro pokročilé s lektorkou Mgr. Hanou Žežulovou (Lipkovou).

Tématu dětí s ADHD byla věnována praktická dílna s Mgr. Jaroslavou Budíkovou.

Supervizní skupina, v rámci které se za odborného vedení Mgr. Lenky Kohoutkové scházeli učitelé základních a mateřských škol a společně hledali řešení pracovních problémů, proběhla celkem osmkrát.

Pro vedoucí pracovníky ve školství byl určen seminář Coaching pro školský management s lektorkou PhDr. Lidmilou Pekařovou. První dvoudenní blok byl zaměřen na sebezpoznání formou sebetestování svých vlastností, druhý dvoudenní blok byl věnován problematice řízení a vedení lidí.

Na přání pedagogů byl zařazen blok praktických seminářů s Mgr. Romanem Musilem na téma dramatická výchova, hra ve vyučování a improvizace. Účastníci si vyzkoušeli řadu her, které mohou zařadit do výuky, získali nové inspirace, jak obohatit výuku o netradiční formy, jak u dětí podporovat kreativitu, komunikaci a vzájemnou spolupráci.

Učitelky mateřských škol měly možnost v rámci sportovního dopoledne získat od trenérů a fyzioterapeutů informace, jak vést děti k pohybu, jak správně provádět základní cviky. Semináře se účastnily děti z mateřských škol, pro které byl připraven bohatý sportovní program.

V průběhu května se uskutečnila praktická ukázka hodin matematiky dle prof. Hejného, na kterou navázal seminář v rámci letní školy pedagogů.

S cílem rozvíjet projektovou výchovu ve školách byla uspořádána exkurze dvou škol do jezdecké stáje PRZECHWOZD. Účastníci se seznámili s aktivitami stáje, dozvěděli se mnoho zajímavých informací o chovu minikoní. Vše bylo doplněno praktickými ukázkami.

V nabídce nechyběly ani exkurze. Na podzim 2016 jsme vyjeli do lesní školky v Kutné Hoře, kde se učitelky našich MŠ zúčastnily celodenního programu dětské skupiny.

Na jaře následovala poznávací exkurze do soukromé školy da Vinci v Dolních Břežanech (MŠ i ZŠ), kde se pedagogové seznámili s originálními vzdělávacími metodami formou účasti ve vyučování, vč. možnosti konzultace s pedagogickým personálem školy.

Rodiče se celkem čtyři krát sešli v inspirativní kavárně. Na téma Jak se efektivně učit s dětmi diskutovali s PaedDr. et Mgr. Hanou Žáčkovou, s Lindou Malenovskou objevovali AHA rodičovství a s PhDr. Lidmilou Pekařovou hledali odpověď na otázku „Proč neumíme komunikovat s dětmi“ a jak používat ve výchově „Odměny a tresty“.

Vrcholem vzdělávacích aktivit byly letní školy pedagogů.

2. ročník Letní školy pedagogů ORP Český Brod proběhl od 22. do 24. srpna 2016 na zámku v Kostelci nad Černými lesy. V rámci odpoledního a dopoledního bloku byly pro účastníky připraveny semináře na téma inkluze ve školách, čtenářské dílny v praxi ZŠ, instrumentální obohacování kognitivních funkcí dle prof. Feuersteina, řečová výchova dětí v MŠ, dramatizace pro učitele MŠ a ZŠ, využívání iPadů při výuce dětí se SPU, supervize v učitelské profesi, děti s

diagnózou ADHD, jak připravovat hodiny praktické matematiky, děti a pohyb. Večerní blok byl vyčleněn na neformální předávání zkušeností. Této letní školy se zúčastnilo celkem 68 pedagogů. Účastníci oceňovali vysokou kvalifikovanost přednášejících, vhodné načasování, kdy vítali možnost zařadit nové náměty do výuky v nadcházejícím školním roce a v neposlední řadě příjemné prostředí školicího střediska České zemědělské univerzity.

3. ročník Letní školy pedagogů se uskutečnil od 24. do 28. srpna 2017 na zámku v Poděbradech. Účastnilo se jí celkem 120 pedagogů. I tento ročník se vydařil a účastníci vyjadřovali mj. spokojenost s obsahovou náplní jednotlivých seminářů a výběrem přednášejících. Pedagogové z mateřských škol jako velmi přínosné hodnotili semináře zaměřené na prožitkové učení a rozvoj jazykových schopností podle D. B. Elkonina. Pro pedagogy ze základních škol byly určeny semináře na téma matematická prostředí dle prof. Hejného, třídní schůzky a edukace rodičů, vedení třídních kolektivů, využití iPadů ve výuce. S cílem podpořit rozvoj polytechnické výchovy na školách byly uspořádány kreativní dílny zaměřené na tisk na textil a výrobu košíků, praktický seminář Vlna o zvířátka po svetr a návštěva Ekocentra Huslík. Opět byly zařazeny velice oblíbené semináře s tematikou rozvoj dramatické výchovy ve školách a improvizální techniky. Pro školní a poradenské psychology a výchovné poradce a preventisty byl určen dvoudenní seminář Dítě v centru.

6. Shrnutí

- projekt byl plněn dle harmonogramu
- pro příští období by bylo vhodné odměňovat i členy ŘV a diskusních platforem
- pro zvýšení účasti by bylo vhodné finančně podpořit zástup za pedagogy na akcích projektu

Tato zpráva byla vyhotovena za spolupráce realizačního týmu a předložena k vyjádření Řídícímu výboru formou per rollam dne 23. 10. 2017.

V Českém Brodě dne 20. 10. 2017